

30.11.2023

ÁLLÁSFOGLALÁSI INDÍTVÁNY

az eljárási szabályzat 112. cikkének (2) és (3) bekezdésével és (4) bekezdésének c) pontjával összhangban benyújtva

a 396/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet II. és V. mellékletének a bizonyos termékekben, illetve azok felületén található fipronil megengedett szermaradék-határértékei tekintetében történő módosításáról szóló bizottsági rendelet tervezetéről
(D089865/03 – 2023/2945(RPS))

Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság

Illetékes képviselők: Anja Hazekamp, Maria Arena, Michal Wiezik, Jutta Paulus

Az Európai Parlament állásfoglalása a 396/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet II. és V. mellékletének a bizonyos termékekben, illetve azok felületén található fipronil megengedett szermaradék-határértékei tekintetében történő módosításáról szóló bizottsági rendelet tervezetéről (D089865/03 – 2023/2945(RPS))

Az Európai Parlament,

- tekintettel a 396/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet II. és V. mellékletének a bizonyos termékekben, illetve azok felületén található fipronil megengedett szermaradék-határértékei tekintetében történő módosításáról szóló bizottsági rendelet tervezetére (D089865/03),
- tekintettel a növényi és állati eredetű élelmiszerekben és takarmányokban, illetve azok felületén található megengedett növényvédőszer-maradékok határértékéről, valamint a 91/414/EGK tanácsi irányelv módosításáról szóló, 2005. február 23-i 396/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre¹ és különösen annak 14. cikke (1) bekezdésének a) pontjára,
- tekintettel az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság létrehozásáról és az élelmiszerbiztonságra vonatkozó eljárások megállapításáról szóló, 2002. január 28-i 178/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre² és különösen annak 5. cikke (1) bekezdésére,
- tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 11., 13., 168. és 191. cikkére,
- tekintettel a Növények, Állatok, Élelmiszerek és Takarmányok Állandó Bizottságának 2023. szeptember 19-i véleményére,
- tekintettel az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA) által 2023. március 13-án elfogadott és 2023. április 13-án közzétett, indokolással ellátott véleményre³,
- tekintettel a Bizottságra ruházott végrehajtási hatáskörök gyakorlására vonatkozó eljárások megállapításáról szóló, 1999. június 28-i 1999/468/EK tanácsi határozat⁴ 5a. cikke (3) bekezdésének b) pontjára és 5a. cikkének (5) bekezdésére,
- tekintettel eljárási szabályzata 112. cikkének (2) és (3) bekezdésre és (4) bekezdésének c) pontjára,
- tekintettel a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság

¹ HL L 70., 2005.3.16., 1. o.

² HL L 31., 2002.2.1., 1. o.

³ Indokolással ellátott vélemény a burgonyában, a cukornádban és az állati eredetű árukban előforduló fipronilra vonatkozó import tűréshatárok meghatározásáról, EFSA Journal 2023; 21(4):7931, <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/7931>.

⁴ HL L 184., 1999.7.17., 23. o.

állásfoglalási indítványára,

- A. mivel a fipronil a szisztémás rovarölő szerek és biocid termékek hatóanyaga, amelyet a növények gyökerei vagy levelei felszívnak, és amely transzlokálódik a növények minden más részébe, ami ténylegesen mérgezővé teszi a növényeket a növényevő rovarok számára;
- B. mivel a méheket érintő nagyon magas akut toxicitása miatt 2013 óta a fipronil a legtöbb vetőmagkezeléshez nem engedélyezett az Unióban⁵, és használata 2017 óta nincs jóváhagyva az 1107/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet⁶ alapján⁷;
- C. mivel a fipronil maradékanyag-határértékeit (a továbbiakban: MRL-ek) a 396/2005/EK rendelet 18. cikkének megfelelően a vonatkozó meghatározási határértéknek megfelelő értéken állapították meg⁸;
- D. mivel a bizottsági rendeletervezetben a Bizottság a cukornádban található fipronilra vonatkozó MRL-ek megkétszerezését javasolja;
- E. mivel abból adódóan, hogy a cukornádat állatok takarmányozására használják, a Bizottság azt is javasolja, hogy a szarvasmarha-, juh- és kecskezsírban lévő fipronilra vonatkozó MRL-eket a jelenlegi szint hatszorosára emeljék;
- F. mivel a fipronil tekintetében javasolt import tűréshatárokat a növényvédő szereket gyártó BASF kérelmezte;
- G. mivel a fipronilra vonatkozó MRL-ek javasolt növelése lehetővé teszi a fipronil vetőmagkezelésre való használatát Braziliában, megkönnyíti a cukornád európai állatállomány takarmányozására szánt maradékának exportját és szállítását, valamint elősegíti a brazil hús Unióba irányuló kivitelét;
- H. mivel a 396/2005/EK rendelet előírja, hogy a maradékanyagok nem lehetnek jelen olyan mennyiségben, amely elfogadhatatlan kockázatot jelent az emberekre és adott esetben az állatokra nézve;
- I. mivel a 178/2002/EK rendelet 5. cikkének (1) bekezdése értelmében az élelmiszerjognak az emberi élet és egészség magas szintű védelmének és a fogyasztói

⁵ A Bizottság 781/2013/EU végrehajtási rendelete (2013. augusztus 14.) az 540/2011/EU végrehajtási rendeletnek a fipronil hatóanyag jóváhagyási feltételei, valamint az e hatóanyagot tartalmazó növényvédő szerrel kezelt vetőmagok használatának és értékesítésének tilalma tekintetében történő módosításáról (HL L 219., 2013.8.15., 22. o.).

⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 1107/2009/EK rendelete (2009. október 21.) a növényvédő szerek forgalomba hozataláról, valamint a 79/117/EGK és a 91/414/EGK tanácsi irányelvek hatályon kívül helyezéséről (HL L 309., 2009.11.24., 1. o.)

⁷ A Bizottság (EU) 2016/2035 végrehajtási rendelete (2016. november 21.) az 540/2011/EU végrehajtási rendeletnek a fipronil és a maneb hatóanyag jóváhagyási időtartama tekintetében történő módosításáról (HL L 314., 2016.11.22., 7. o.).

⁸ A Bizottság (EU) 2019/1792 rendelete (2019. október 17.) a 396/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet II., III. és V. mellékletének az egyes termékekben, illetve azok felületén található amitrol, fipronil, flupirsulfuron-metil, imazosulfuron, izoproturon, ortosulfamuron és triaszulfuron megengedett szermaradék-határértékei tekintetében történő módosításáról (HL L 277, 2019.10.29., 66. o.).

érdekek védelmének egy vagy több általános célját kell szolgálnia, beleértve az élelmiszerkereskedelem tisztességes gyakorlatának érvényesítését; ennek során lehetőség szerint tekintettel kell lenni az állatok egészségének és jóllétének védelmére, valamint a növények egészségének és a környezetnek a védelmére;

A méheket érintő kockázatok

- J. mivel a beporzók jelenlegi válsága a biológiai sokféleséget, valamint a globális és helyi élelmezésbiztonságot fenyegető egyik fő veszély; mivel ez a válság súlyosbíthatja a rejtett éhezés problémáját, gyengíti az ökoszisztéma rezilienciáját, és destabilizálhatja az életfenntartó rendszerünket alkotó ökoszisztémákat⁹;
- K. mivel egyre több bizonyíték támasztja alá azt, hogy a fipronil használata pusztító hatást gyakorol a biológiai sokféleségre, és különösen a méhekre és más beporzókra¹⁰;
- L. mivel a Bizottság „A »termelőtől a fogyasztóig« stratégia a méltányos, egészséges és környezetbarát élelmiszerrendszerért” című, 2020. május 20-i közleményében¹¹ bejelentette, hogy az „EU – e stratégia célkitűzéseivel és a fenntartható fejlődési célokkal összhangban – támogatni fogja a fenntartható agrár-élelmiszeripari rendszerekre való globális átállást”, és hogy „[e] stratégia révén az EU kulcsszerepet játszhat abban, hogy globális normákat határozzon meg”;
- M. mivel 2022-ben a Bizottság javasolta¹² két olyan neonikotinoid MRL-jének a legújabb technológiákkal mérhető legalacsonyabb szintre való csökkentését, amelyek nagy kockázatot jelentenek a beporzókra nézve, aminek következtében az importált termékek már nem tartalmazhatják a klotianidin és a tiametoxam szermaradékait;
- N. mivel ezzel összefüggésben a Bizottság azzal érvelt, hogy „a tárgy szempontjából releváns valamennyi tényezőt figyelembe véve, a 14. cikk (2) bekezdésének megfelelően, és e cikket az Európai Unió működéséről szóló szerződés azt előíró 11. cikkével összefüggésben értelmezve, hogy »a környezetvédelmi követelményeket – különösen a fenntartható fejlődés előmozdítására tekintettel – be kell illeszteni az uniós politikák és tevékenységek meghatározásába és végrehajtásába«, a klotianidin és/vagy a tiametoxam tekintetében a 396/2005/EK rendeletben meghatározott valamennyi jelenlegi MRL-t a kimutatási határértékre kell csökkenteni”;

⁹ Van der Sluijs, J.P., Vaage, N.S., „Pollinators and Global Food Security: the Need for Holistic Global Stewardship” („A beporzók és a globális élelmezésbiztonság: a holisztikus globális védelem szükségessége”), Food ethics 1, 75–91. (2016), <https://doi.org/10.1007/s41055-016-0003-z>.

¹⁰ Pisa, L., Goulson, D., Yang, E.C., et al., „An update of the Worldwide Integrated Assessment (WIA) on systemic insecticides. Part 2: impacts on organisms and ecosystems,” („A szisztemikus növényvédő szerekre vonatkozó világszintű integrált értékelés frissítése, 2. rész: a szervezetekre és ökoszisztémákra gyakorolt hatások”) Environmental Science and Pollution Research 28, 11749–11797. (2021), <https://doi.org/10.1007/s11356-017-0341-3>.

¹¹ COM(2020)0381.

¹² https://food.ec.europa.eu/food-safety-news-0/farm-fork-strategy-member-states-approve-commission-proposal-lower-pesticide-residue-threshold-2022-09-27_en, A Bizottság (EU) 2023/334 rendelete (2023. február 2.) a 396/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet II. és V. mellékletének a bizonyos termékekben, illetve azok felületén található klotianidin és tiametoxam megengedett maradékanyag-határértéke tekintetében történő módosításáról (HL L 47., 2023.2.15., 29. o.).

- O. mivel a fipronil hasonló a neonikotinoidokhoz a toxicitásuk, fizikai-kémiai profiljuk és a környezetben való jelenlétük tekintetében¹³;
- P. mivel ezért a fipronilra ugyanazoknak az indokoknak és szabályoknak kell vonatkozniuk, mint a neonikotinoidokra;

Az egészséget érintő kockázatok

- Q. mivel a fipronil hosszú távú bevitele károsíthatja a központi idegrendszert, a májat, a pajzsmirigyet és a vesét¹⁴;
- R. mivel a fipronilt az Egyesült Államok Környezetvédelmi Ügynöksége (U.S. EPA) „az embernél potenciális rákkeltő anyagnak” minősítette;
- S. mivel a fipronil megengedhető napi bevitele (ADI) alacsony, napi 0,0002 mg/testtömegkilogramm;
- T. mivel 2023. március 13-i, indokolással ellátott véleményében az EFSA rövid távú expozíciós értékelésében csak azokat a cukornádakban és állati eredetű termékekben található maradékanyagokat vette figyelembe, amelyek esetében a jelenlegi MRL-ek módosítására lenne szükség, nevezetesen a szarvasmarha-, juh- és kecskeszirt;
- U. mivel azonban a fipronilt még mindig széles körben használják a kártevők elleni védekezésben, és túlzott mértékben használják a kedvtelésből tartott állatok és az állatállomány esetében alkalmazott vektorgyérítő kezelésekre, ami mindenütt szennyezi a környezetet¹⁵;
- V. mivel a fipronilt és metabolitjait kimutatták környezeti mintákban, például felszíni vizekben, ivóvízben, beltéri és kültéri porban, valamint élelmiszermintákban, beleértve a zöldségeket, tápanyagmintákat, tojást, tejet, teákat stb., valamint biológiai mintákban, például vizeletben, vérérszérumban és szőrben¹⁶;
- W. mivel mindez azt jelzi, hogy a fipronil mindenütt jelen van a környezetben, és nagy valószínűséggel a tányérunkra és a testünkbe kerül, számos más expozíciós útvonalon keresztül is;

¹³ Simon-Delso, N., Amaral-Rogers, V., Belzunces, L.P., et al., „Systemic insecticides (neonicotinoids and fipronil): trends, uses, mode of action and metabolites” („Szisztémás rovarölő szerek (neonikotinoidok és fipronil): trendek, használat, hatásmód és metabolitok”), Environmental Science Pollution Research 22, 5–34. (2015), <https://doi.org/10.1007/s11356-014-3470-y>.

¹⁴ EFSA conclusion regarding the peer review of the pesticide risk assessment of the active substance fipronil (Az EFSA fipronil hatóanyagú növényvédő szereknél felmerülő kockázatok értékelésének szakmai vizsgálatából levont következtetése), EFSA Scientific Report (2006) 65, 1-110., <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2006.65r>; Chen, D., Li, J., Zhao, Y., és Wu, Y., „Human Exposure of Fipronil Insecticide and the Associated Health Risk” („A fipronil rovarölő szernek való emberi kitettség, és az ezzel kapcsolatos egészségügyi kockázat”), Journal of Agricultural and Food Chemistry, 2022. jan. 12.; 70 (1), 63-71., <https://doi.org/10.1021/acs.jafc.1c05694>.

¹⁵ Chen, D., Li, J., Zhao, Y., és Wu, Y., „Human Exposure of Fipronil Insecticide and the Associated Health Risk” („A fipronil rovarölő szernek való emberi kitettség és az ezzel kapcsolatos egészségügyi kockázat”), Journal of Agricultural and Food Chemistry, 2022. jan. 12.; 70 (1), 63-71., <https://doi.org/10.1021/acs.jafc.1c05694>.

¹⁶ Ibid.

- X. mivel 2017-ben több milliárd tojás, tojástermékek és a baromfihús széles körű szennyeződését fedezték fel a fipronilnak az európai és ázsiai baromfigazdaságokban történő illegális felhasználása miatt, ami csirkék tömeges idő előtti leölését, valamint tojások, tojástermékek és hús megsemmisítését tette szükségessé;
- Y. mivel a Holland Nemzeti Közegészségügyi és Környezetvédelmi Intézet¹⁷ szerint bizonyos esetekben a fipronilhoz kapcsolódó súlyos és gondosan kidolgozott élelmiszer-csalások miatt túlléphettek volna a gyermekekre vonatkozó megengedhető napi bevitelt;
- Z. mivel az EFSA fipronilra vonatkozó legutóbbi teljes felülvizsgálata 2006-ból származik; mivel az újabb tudományos bizonyítékok aggályokat vetnek fel azzal kapcsolatban, hogy a fipronil genotoxikus hatásokkal hozható összefüggésbe¹⁸;

Záró megjegyzések

- AA. mivel a fipronil az 1272/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben említett harmonizált osztályozásban és címkézésben a vízi akut 1. kategóriába, a vízi krónikus 1. kategóriába és a célszervi toxicitás – ismétlődő expozíció – 1. kategóriába tartozik¹⁹;
- AB. mivel a fipronil szerepel a per- és polifluorozott alkilezett anyagok (PFAS) javasolt korlátozásában, mivel megfelel a PFAS OECD általi meghatározásának²⁰;
- AC. mivel „A vegyi anyagokra vonatkozó fenntarthatósági stratégia a toxikus anyagoktól mentes környezetért” című, 2020. október 14-i közleményében²¹ a Bizottság kötelezettséget vállalt arra, hogy átfogó intézkedéscsomagot javasol a per- és polifluorozott alkilezett anyagok használatára és az azokkal való szennyeződés kezelésére;
- AD. mivel a Bizottságnak a rendelkezésre álló tudományos információk alapján védenie kell a környezetet és az európai polgárokat, kihasználva azokat a kötelezettségeket és jogi lehetőségeket, amelyeket a 396/2005/EK rendelet és a 178/2002/EK rendelet ír elő az emberi és állati egészség, valamint a környezet magas szintű védelmének biztosítása

¹⁷ RIVM, 2017. szeptember 28., Risk assessment of long-term intake of fipronil through the consumption of egg and egg products (A fipronil tojás és tojástermékek fogyasztása révén történő hosszú távú bevitelének kockázatértékelése), <https://www.rivm.nl/documenten/risicobeoordeling-van-lange-termijn-inname-van-fipronil-via-consumptie-van-ei-en-ei>

¹⁸ Badgujar, P., Selkar, N., Chandratre, G., et al., „Fipronil-induced genotoxicity and DNA damage in vivo: Protective effect of vitamin E” („Fipronil által okozott genotoxicitás és in vivo DNS-károsodás: az E-vitamin védőhatása”), Human & Experimental Toxicology, 2017; 36(5):508-519., <https://doi.org/10.1177/0960327116655388>; Lovinskaya, A.V., Kolumbayeva, S.Z., Kolomiets, O.L., Abilev, S.K., „Genotoxic effects of pesticide fipronil in somatic and generative cells of mice” („A fipronil rovarölő szer genotoxikus hatásai az egerek szomatikus és generatív sejtjében”), Genetika, 2016. május; 52(5):561-8., orosz, PMID: 29368479.

¹⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 1272/2008/EK rendelete (2008. december 16.) az anyagok és keverékek osztályozásáról, címkézéséről és csomagolásáról, a 67/548/EGK és az 1999/45/EK irányelv módosításáról és hatályon kívül helyezéséről, valamint az 1907/2006/EK rendelet módosításáról (HL L 353., 2008.12.31., 1. o.)

²⁰ <https://echa.europa.eu/fr/registry-of-restriction-intentions/-/dislist/details/0b0236e18663449b> see Annex A.

²¹ COM(2020)0667.

érdekében;

AE. mivel a javasolt MRL-ek Brazíliában nem biztosítanak magas szintű védelmet a méhek és más beporzók számára, és nem védik az európai polgárok egészségét, és ezáltal ellentétesek a 396/2005/EK rendelettel és a 178/2002/EK rendelettel;

1. ellenzi a bizottsági rendelet tervezetének elfogadását;
2. úgy ítéli meg, hogy e bizottsági rendelet tervezete nem egyeztethető össze az 396/2005/EK rendelet és az 178/2002/EK rendelet céljával és tartalmával;
3. felkéri a Bizottságot, hogy vonja vissza a rendelete tervezetét;
4. felhívja a Bizottságot, hogy a jelenlegi meghatározási határértéken tartsa fenn a fipronilra vonatkozó MRL-eket, és utasítsa el az import tűréshatárookra vonatkozó kérelmeket;
5. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.